

Dr hab. Ewa Demczuk-Włodarczyk prof. AWF

Wrocław 17.11.2019r.

Katedra Fizjoterapii

Wydział Fizjoterapii

Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Recenzja rozprawy doktorskiej

lek. Michała Kasperczak

pt.” Ocena wpływu rehabilitacji u osób leczonych uzdrowiskowo z wykorzystaniem wód radonowych na wybrane parametry kliniczne”.

Promotor: dr hab. Jan Gnus

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska opracowana została zgodnie z wytycznymi Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003r. z późniejszymi zmianami.

Formalny układ pracy

Rozprawa liczy 40 stron i obejmuje: wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską, streszczenie w języku polskim i angielskim, wykaz stosowanych skrótów, wprowadzenie, cel projektu badawczego, publikacje, podsumowanie i wnioski, załączniki oraz bibliografię.

Wykaz publikacji obejmuje dwie pozycje prac opublikowanych w latach 2018 i 2019 w jednym czasopiśmie ze współczynnikiem oddziaływania $IF= 2,197$, 25 punktów MNiSW/KBN. W sumie Doktorant uzyskał $IF= 4,394$ i 50 punktów KBN. Obie prace są opracowaniami zbiorowymi. W pierwszej publikacji jest siedmiu współautorów wśród których Doktorant, jak wynika z oświadczenia, uczestniczył w procesie tworzenia koncepcji artykułu, wykonał przegląd literatury, redagował ryciny, wykresy oraz referencje. W drugiej publikacji Doktorant jest pierwszym autorem a jego udział polegał na kierowaniu projektem, opracowaniu projektu badania, zbieraniu i analizie statystycznej oraz interpretacji danych, pisaniu artykułu, redagowaniu rycin i referencji.

Zaangażowanie Doktoranta w procesie realizacji rozprawy doktorskiej jest metodologicznie właściwe, typowe dla procesu badawczego. We właściwej kolejności tworzył poszczególne etapy całości projektu objętego spójnym tytułem. Wykonanie przeglądu literatury pozwoliło na dostrzeżenie problemu badawczego i razem z zespołem doświadczonych badaczy tworzył koncepcję całego procesu.

W pierwszej publikacji przeprowadzone zostały badania pilotażowe ukierunkowane na ocenę wpływu rehabilitacji uzdrowskiej z wykorzystaniem wód radoczynnych w postaci kąpieli i inhalacji na zmiany w zakresie poziomu statusu antyoksydacyjnego leczonych pacjentów. Analiza uzyskanych wyników oraz zapoznanie się ze światowym piśmiennictwem z zakresu podjętej tematyki pozwoliła na sprecyzowanie kolejnego zakresu badań. W drugiej pracy dokonano oceny wpływu leczenia uzdrowskiego na profil lipidowy leczonych pacjentów. Obie prace składające się na rozprawę doktorską zostały pozytywnie ocenione przez niezależnych recenzentów. Zatem moja ocena dotyczyć będzie przede wszystkim autoreferatu. Opracowania sporządzonego samodzielnie przez Doktoranta w którym powinien wykazać się wiedzą z zakresu podjętej tematyki, umiejętnością syntetycznej analizy i formułowaniem wniosków.

Merytoryczna ocena pracy

Streszczenie zredagowane zostało na jednej stronie maszynopisu. Zawiera wszystkie, niezbędne informacje. Autor pisze, że wśród kompleksu zabiegów zleczanych pacjentom były również działania edukacji zdrowotnej i psychoprofilaktyczne. W żadnej z prac nie wspomniano na czym te działania polegały.

Wprowadzenie zredagowane zostało na ponad dwóch stronach maszynopisu. Tak krótkie wprowadzenie w problematykę badawczą nie jest wyczerpujące. Umieszczono w nim krótkie informacje na temat rehabilitacji uzdrowskiej, następstw zaburzonej gospodarki lipidowej, informacje o wolnych rodnikach i antyoksydantach oraz o specyfice uzdrowska Świeradów – Zdrój. Podkreślono, że zasadniczym czynnikiem leczniczym uzdrowska jest radoczynność wody. Przedstawiono również wpływ zabiegów radonowych na organizm człowieka. Autor pisze, że w badaniu wykorzystano szereg różnorodnych zabiegów leczniczych wśród których jako główny czynnik uznano wodę radoczynną. Nie wiem jednak na jakiej podstawie to stwierdzono. Brak jest wyjaśnienia i odnośników do piśmiennictwa.

Podsumowując tekst wprowadzenia stwierdzam, że jest zbiorem wielu informacji w którym każdy fragment rozpoczynający się akapitem dotyczy innego zagadnienia. Fragmenty nie zostały połączone wspólnym wątkiem składającym się na uzasadnienie problemu badawczego cyklu.

Cel projektu badawczego

Cel zredagowany został w postaci jednego zdania i jest zgodny z tematem cyklu publikacji. Jednak biorąc pod uwagę, że w skład cyklu wchodzi dwie publikacje cel należałoby uzupełnić o cele szczegółowe i/lub pytania badawcze.

W rozdziale tym przedstawiono również materiał badany oraz metody badawcze. Zredagowany tekst ma charakter streszczenia.

Publikacje /12 stron/

W rozdziale Doktorant umieścił kserokopie dwóch, wchodzących do cyklu, publikacji.

Podsumowanie i wnioski

Rozdział zredagowany został na ponad jedną stronę maszynopisu. Tekst zawiera zwięzłą charakterystykę informacji uzyskanych z wyników badań i wnioski.

Odnosząc się do podsumowania pierwszej publikacji Doktorant stwierdza, że leczenie uzdrowiskowe z wykorzystaniem wód radoczynnych ma wpływ na poziom statusu antyoksydacyjnego pacjentów. Autor również przypuszcza, że zmiana stężeń TAS może być wynikiem działania małych dawek promieniowania jonizującego zastosowanych w terapii.

Odnosząc się do drugiej publikacji stwierdzono, że po leczeniu uzdrowiskowym u mężczyzn nie było zmiany w metabolizmie profilu lipidowego natomiast u kobiet nastąpił wzrost poziomu HDL. Statystycznie istotne zmiany zaszły u wszystkich osób z grupy kontrolnej. Zarówno u kobiet jak i u mężczyzn doszło do obniżenia poziomu LDL i TG oraz wzrostu poziomu HDL. Wątpliwości budzi wniosek drugi w którym Autor stwierdza, że zmiany poszczególnych frakcji lipidów w grupie kontrolnej mogą być związane ze zmianami stylu życia w wyniku działań edukacyjnych przeprowadzonych przed badaniami. Wniosek ma charakter przypuszczenia a moja wątpliwość wynika z opisu grupy kontrolnej. W charakterystyce materiału badanego jest informacja, że osoby z grupy kontrolnej nie brały udziału w żadnym rodzaju terapii.

Załączniki

Pierwszy zawiera spis dorobku naukowego Doktoranta. Wykazał udział w 15 projektach badawczych dzięki którym uzyskał łącznie 158 punktów KBN i 8,662 IF. Dorobek jest znaczący i wskazuje na ciekawość naukową Doktoranta i umiejętność pracy w zespole badawczy.

Drugi załącznik to zgoda komisji bioetycznej na prowadzenie badań.

Kolejne załączniki to oświadczenia o współautorstwie.

Bibliografia

Wykaz piśmiennictwa obejmuje 10 pozycji dobranych zgodnie z tematyką rozprawy. Wykaz piśmiennictwa jest bardzo skromny. Doktorant nie wykazał się tu znajomością piśmiennictwa z zakresu podjętej tematyki.

Podsumowanie autoreferatu

Tytuł cyklu podjętej problematyki badawczej jest trafny i oryginalny. Z 40 stron przedłożonej do oceny rozprawy Autorski wkład stanowi tylko 5 stron maszynopisu. Objętościowo jest bardzo krótki ale nie to jest istotne. Zabrakło w nim uzasadnienia problemu badawczego, założeń i/lub pytań badawczych. Nie wykazał się tu umiejętnością poprawnego formułowania problemów i założeń badawczych. Doktorant nie przedstawił jednoznacznej charakterystyki grupy kontrolnej. W publikacjach jest informacja, że grupa kontrolna nie korzystała z żadnej formy terapii. Natomiast w autoreferacie Autor pisze, że zaobserwowane zmiany w tej grupie badanych są następstwem edukacji. Najważniejszym niedociągnięciem autoreferatu jest brak dyskusji. To przede wszystkim sposobem zredagowania dyskusji umożliwia recenzentowi w pełni ocenić dojrzałość naukową badacza, jego znajomość piśmiennictwa oraz umiejętności interpretacji wyników w odniesieniu do wyników innych badaczy. W każdej pracy cyklu rozwiązywany jest inny problem. W autoreferacie należałoby połączyć interpretację wyników ukierunkowując je na cel cyklu, hipotezę czy pytania badawcze. Uzyskane wyniki badań i wnioski nie dają jednoznacznych informacji dla nauki i praktyki. Przyczyną jest brak randomizacji badanych i jednorodności grup.

Wnioski końcowe

W mojej ocenie cykl badań został przygotowany poprawnie na ile pozwalają realia prowadzenia pracy badawczej w uzdrowisku. Randomizacja badań jest w tych warunkach trudna albo wręcz niemożliwa. Mimo tego, że Doktorant ma duży dorobek naukowy, umiejętność pracy w zespole oraz ciekawość nauką to wykazane braki w autoreferacie uniemożliwiają dokonanie oceny jego dojrzałości naukowej. Biorąc pod uwagę tekst autoreferatu proponuję ponowne jego napisanie i uzupełnienie wszystkich niedociągnięć.

Uważam, że praca nie spełnia kryteriów wymaganych ustawowo na stopień doktora nauk i wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o niedopuszczenie Pana lek. Michała Kasperczaka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.